Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Forsætisráðherra, mál Gunnars Thoroddsen 1969, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnmál – Forsætisráðherra – Gunnar Thoroddsen – Jóhann Hafstein – Ingólfur Jónsson – Magnús Jónsson

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmálamaðurinn
Askja 2-37, Örk 2

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

P.t. Carnac,
Bretagne
4. júlí 1969.

Góði vinur!

Ég samhryggist þér út af hinu sviplega fráfalli Péturs bróður þíns. Þótt árekstur yrði á síðasta ári, mat ég jafnan mikils hans mörgu góðu kosti og hæfileika.

Ég hefi áhuga á því starfi, sem nú er laust orðið við Landsbankann. Heimþrá er farin að segja til sín hjá okkur Völu báðum, eftir að komið er nú á fimmta ár síðan við fórum að heiman. Eins og þér er kunnugt hafa tengsl mín verið talsverð við Landsbankann meðan ég var formaður Landsbankanefndar, bankaráðsmaður og fjármála-

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ráðherra. Ég vona, að ég gæti orðið að liði í því starfi.

Ég bið þig velvirðingar á því, að ég skuli koma að þessu erindi svo skömmu eftir hinn sorglega atburð í fjölskyldu þinni. En eins og við vitum báðir, þarf oft að ráða slíkum málum fljótlega til lykta.

Við erum staddir í sumarleyfi á Bretagne-skaga, en verðum 10.–12. júlí hjá Henrik í París og 13. að kvöldi í Höfn.

Með kærri kveðju

Þinn einlægur

Gunnar.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Góði vinur !

helztu [illegible] ráðamanna Sjálfstæðisflokksins

Eftir heimkomu Ingólfs Jónssonar ~~[illegible]~~ [illegible] einn á mig rækilega íhugað óskir þeirra um bankastjórastöðu þá við Landsbankann, sem ~~flokksráða~~ óveitt er og flokkurinn ræður yfir, ~~[illegible]~~ við höfum haft samráð við Geir Hallgrímsson borgarstjóra og bankaráðsmennina Matthías Mathiesen og Kristján Gíslason. Það er eindregin skoðun okkar allra, að ~~[illegible]~~ ekkert það hafi komið fram í málinu, sem gefi okkur ástæðu til að ~~[illegible]~~ hverfa frá þeim tilmælum okkar, sem Ingólfur Jónsson flutti þeim á dögunum um að þeir létu af óskum sínum um þessa stöðu. ~~[illegible]~~ ljóst er, að ~~[illegible]~~ þeir hafa borist býsna einhliða frásagnir af viðhorfum manna hér og er það eftir atvikum skiljanlegt, því að margir skjóta sér undan að segja

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hug sinn allan í slíkum málum við aðila sjálfan eða þá, sem í hans nafni tala. Fregnir okkar af ~~viðhorfi~~ skoðunum þingmanna eru t.d. mjög á annan veg en ~~þær, sem þú hefur. Það er rétt, að ýmsir þeirra vilja leiða málið hjá sér og nokkrir~~ Nokkrir þeirra að vísu hafa komið boðum til okkar um stuðning sinn við þig, aðrir vilja leiða málið hjá sér og um aðrir telja ekki heppilegast, að þú farir í stöðuna. Því fer þessvegna ~~alls~~ víðsfjarri, að meirihluti þingmanna hafi við okkur látið uppi stuðning við þig. Formlega eru það auðvitað bankaráðsmennirnir, sem valdið hafa, en þeir lýstu því strax í upphafi, að þeir óskuðu samráðs við ráðherra og ~~flokksráð~~ miðstjórn. Þeir eru ~~[illegible]~~ báðir sammála tilmælum okkar um, að þú dragir þig í hlé. Svo er og um Geir Hallgrímsson. Slíkt hið sama er vitað um meirihluta miðstjórnar. Því fer þessvegna fjarri að „einhver utanaðkomandi öfl eða aðilar" ráði hér úrslitum.

"Okkur er okkur annt um veg þinn og velferð flokksins. Hins.

vegna teljum vit engum til góðs at fara, at telja upp alla þá, sem utan þessa hóps hafa látit uppi skoðanir sínar á málinu – á misjafnan veg – vit okkur, né heldur þau rök með og á móti, sem fram hafa komit. Aðalatriðit er, at vit erum sammála um, at þat ~~[illegible]~~ væri rangrátit, ef þú farir í þessa stöðu. ~~[illegible]~~ Vit gerum okkur grein fyrir þeirri ábyrgð, sem þessari ákvörtun fylgir, en undan henni getum vit ekki skotit okkur. Vit höfum allir stutt þig til margvíslegra starfa hingattil, síðast vit forsetakjörit í fyrra og á okkur stendur ekki um at gera hlut þinn sem bestan. ~~[illegible]~~ ~~þess vegna var þat~~ kannat snemma í athugun ~~þessa máls~~ málsins, hvort unt væri at fá Davíð Ólafsson til at ~~[illegible]~~ fara í Landsbankann, ~~svo~~ svo at staða opnaðist í Seðlabankanum. ~~Hann~~ Davíð aftók þat þá þegar með öllu og hefur nú ítrekat

Þetta kom þegar fram í fyrstu viðbrögðum okkar, sem Ásgeir sonur þinn skrifaði þér um. Þess vegna var ei annig

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

frá ákvörðun sinni. Þegar af þeirri ástæðu er ekki unt að leggja ~~þenna~~ vandann með þeim hætti. Við getum þess vegna ekki horfið frá fyrri tillögum okkar til þín og vonumst eindregið til þess að þú að athuguðu máli verðir við þeim. Þú mátt vera viss um, að það er ekki í fljótræði eða með léttum huga, sem við ítrekum þessi tilmælin, svo að ~~ekki þurfi að verða~~ komið verði í veg fyrir varanleg leiðindi af því, að ekki er hægt að fullnægja ósk, sem við teljum okkur hvorugan um að dæma en aðila sjálfan, enda [illegible] að lokum okkar.

Vinsamlegast

Við höfum lesið þetta bréf og erum samála því, sem þar segir.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hafa umrædd viðkvæmar Sjálfstæðisflokksins

Við höfum

Góði minn!

Eftir heimkomu Ingólfs Jónssonar ~~[illegible]~~orðið enn á ný verulega umhugað óskir þeirra um bankastjórastöðu þá við Landsbankann, sem ~~flokkurinn~~ óveitt er og flokkurinn ræður yfir, ~~[illegible]~~ haft samráð við Geir Hallgrímsson borgarstjóra og bankaráðsmennina Matthias Mathiessen og Kristján Gíslason. Það er eindregin skoðun okkar allra, að ~~[illegible]~~ ekkert það hafi komið fram í málinu, sem gefi okkur ástæðu til að ~~[illegible]~~ hverfa frá þeim tillögum okkar, sem Ingólfur Jónsson flutti þeim á dögunum um að þeir létu af óskum sínum um þessa stöðu. ~~[illegible]~~ ljósast er, að ~~[illegible]~~ þeim hafa borist býsna einhliða frásagnir af viðhorfum manna hér og er það eftir atvikum skiljanlegt, því að margir skjóta sér undan að segja

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hug sinn allan í slíkum málum
við aðila sjálfan eða þá, sem
í hans nafni tala. Fregnir okkar
af ~~viðhorfi~~ skoðunum þingmanna
eru t.d. mjög á annan veg en
~~þær, sem þú hefur. Slíkt er~~
~~rétt, að ýmsir þeirra vilja~~
~~leita málið hjá sér og nokkrir~~
hafa að vissu komið boðum til okkar
um stuðning sinn við þig,
aðrir vilja leiða málið hjá sér
og um aðrir telja ekki heppi-
legt, að þú farir í stöðuna.
Formlega er það auðvitað banka-
ráðsmennirnir, sem valdið hafa,
en þeir lýstu því strax í upp-
hafi, að þeir óskuðu samráðs
við ráðherra og ~~flokksráð~~
miðstjórn. Þeir eru ~~[illegible]~~
báðir sammála til muna okkur
um, að þú dragir þig í
hlé. Svo er og um Geir
Hallgrímsson, slíkt hið sama er
vitað um meirihluta miðstjórnar.
Þú sérð þess vegna sjálfur að ,,ein
hver utanaðkomandi öfl eða aðilar"
ráði hér úrslitum.

"Öllum er okkur annt um veg
þinn og velferð flokksins. Hins.

Nokkrir þeirra

Þú sérð þess vegna ~~sjálfur~~
vitaskuld, að meiri-
hluti þingmanna
hafi við okkur látið
uppi stuðning við
þig.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

vegna teljum við engum til góðs
að fara að telja upp alla þá,
sem utan þessa hóps hafa látið
uppi skoðanir sínar á málinu -
á misjafnan veg - við okkur, né
heldur þau rök með og á móti,
sem fram hafa komið. Aðal-
atriðið er, að við erum sam-
mála um, að það ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ væri rangrátt, ef
þú færir í þessa stöðu. ~~[illegible]~~
Við gerum okkur grein fyrir
þeirri ábyrgð, sem þessari ákvörð-
un fylgir, en undan henni
getum við ekki skotið okkur.
Við höfum allir stutt þig
til margvíslegra starfa hingað-
til, síðast við forsetakjörið
í fyrra og á okkur stendur
ekki um að gera hlut þinn
sem bestan. ~~Yfirleitt~~ ~~Hver~~ ~~þess~~
~~vegna var~~ það kannað snemma
í athugun ~~þessa máls~~ málsins, hvort
rétt væri að fá Davíð Ólafsson
til að ~~taka að sér~~ fara í
Landsbankann, ~~svo~~ svo að staða
opnaðist í Seðlabankanum.
~~Stanz~~ Davíð aftók það þá þegar
með öllu og hefur nú ítrekað

Þetta kom þegar
fram í fyrstu við-
ræðum okkar, sem
Ásgeir sonur þinn
skrifaði þér um.
Þess vegna var einnig

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

frá ákvörðun sinni. Þessa
af þeirri ástæðu er ekki
unt að leysa ~~þenna~~ vandann, með
þeim hætti. [Við getum þess-
vegna ekki horfið frá fyrri
tilmælum okkar til þín og
vonumst eindregið til þess, að
þú að athuguðu máli verðir
við þeim. Þú mátt vera viss
um, að það er ekki í fljótræði
eða með léttum huga, sem
við ítrekum þessi tilmæli
nú, svo að ~~ekki þurfi að~~
~~verða~~ [komið verði í veg fyrir] varanleg leiðindi af því,
að ekki er hægt að fullnægja
ósk, sem við teljum okkur
hæfari um að dæma en
aðili sjálfur, enda ~~[illegible]~~ [illegible]
að lokum okkar.

Vinsamlegast

Hinn 15. júlí 1969 kl. 3 e.h. kom Ásgeir Ásgeirsson forseti á skrifstofu mína og hafði beðið um viðtal daginn áður. Hann sagði Gunnar Thoroddsen og frú hafa komið til Kaupmannahafnar í fyrradag og hafa hringt í sig í gær. Þá hefði ~~hann~~ Gunnar spurt frétta af bankastjórastöðu, en Ásgeir svaraði að hann gæti engar fréttir sagt. - En að ráði hefði orðið, að hann skyldi tala við mig um málið. Hann sagði Gunnar hafa skrifað okkur sjálfstæðisráðherrunum um málið og samtímis hefði Ásgeir Thoroddsen flutt málið við nokkra aðila til þess að láta vita um áhuga föður síns. En Ásgeir Ásgeirsson tók sérstaklega fram, að Ásgeir Thoroddsen hefði aldrei talað um málið við Baldvin Jónsson og aldrei sagt við neinn, eitthvað á þá leið að nú þyrfti ekki lengur að berjast við Pétur Benediktsson, eins og eftir honum væri haft. Slík vinnubrögð væru Ásgeiri með öllu framandi.

Þá rakti Ásgeir Ásgeirsson gang mála frá forsetakjörinu 1952, þar sem hann sagði Gunnar hafa sett sig í vísvitandi hættu af eigin hvötum, óumbeðið af sér, en sú hætta svo fram komið við forsetakjörið í fyrra. Nú sagði hann þau hjón bæði vilja koma heim og hafa hug á þessari stöðu. Ásgeir lýsti samúð sinni með núverandi stjórnarflokkum og lagði ríka áherzlu á, að stjórnin stæði þrátt fyrir allt sterkari en ætla mætti eftir því erfiða ástandi, sem hún

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hefði haft við að glíma. En fyrir Sjálfstæðisflokkinn væri mjög undir því komið, að samheldni væri í toppinum. Reynslan sýndi, að klofningur út í frá eða óánægja hefði tiltölulega litla þýðingu, ef aðalforystumenn stæðu saman. Hann taldi reynslu Gunnars og feril sýna, að hann væri vel til þessa embættis hæfur, og þótt hann byggist ekki við því, að ég nú mundi geta gefið sér ákveðin svör, þá hefði hann þó, að gefnu því tilefni, sem hann gat um í upphafi og í samráði við Þórhall son sinn og Ásgeir Thoroddsen, að því er mér skildist, talið rétt, að hann ræddi málið við mig.

Ég byrjaði með því að þakka honum komuna og sagðist telja það mikilsvert, að við gætum rætt um þetta vandamál, sem væri erfiðara og margþættara, en í fljótu bragði mætti virðast. Varðandi forsetakjörið í fyrra, þá teldi ég það vera rétt, að kosningarnar 1952 hefðu haft meiri áhrif en ég eða aðrir hefðum búizt við. Þó væri það skoðun mín, að úrslitaáhrif hefði haft, að menn teldu, að þarna ~~ætti að fara að ráða fyrir sig~~. Sagði Ásgeir þá þegar í stað, að það væri rétt, að sams konar tilfinning og hefði orðið sér til styrktar 1952, hefði nú orðið Gunnari til óþurftar, auk þess sem einkum margir yngri kjósendur hefðu snúizt gegn Gunnari af því, að þeir vildu ekki, að hér risi upp nokkurs

hefði verið ætlunin að taka ráðin af almenningi og ráðstafa embættinu í raun og veru af litlum hóp manna + að kjósendum forspurðum

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

konar dynasti."

Þá vék ég að því, að ég teldi, að of mikið fljótræði hefði verið haft í frammi af Gunnars eða þeirra hálfu um sókn eftir embættinu. Það hefði orðið til þess að vekja upp meiri andstöðu eða geðshræringar, en ef hægar hefði verið í sakir farið. Út af fyrir sig hefði ég talið eðlilegt, að Gunnar léti berast, að hann hefði áhuga fyrir stöðunni, en samtal við jafnmarga og hefði átt sér stað strax á fyrstu dögum, hefði að mínu viti verið mjög óheppilegt. Við mig hefði t.d. verið fullyrt, að við Baldvin Jónsson hefði verið talað strax í fyrstu, en Ásgeir kvað það með öllu rangt. Hvað sem um það væri, lagði ég áherzlu á, að af þessum sökum hefði vaknað sú tilfinning, að umsvifalaust ætti að fara að ráðstafa starfi, sem illa kæmi við suma, að einmitt Gunnar sæktist eftir. Að mínu viti væru þær tilfinningar ekki rökréttar, en staðreynd væri, að þær væru fyrir hendi, ekki einungis hjá aðstandendum, heldur hjá ótrúlega mörgum fleiri, að því er mér væri sagt, og tæki ég þó allar slíkar sagnir með fullri varúð. Ásgeir gerði sem allra minnst úr þessu og vildi ekki láta sér skiljast, að þarna hefði verið of skjótt við brugðizt. Enda sagði hann Ásgeir Thoroddsen einungis í samráði við sig hafa látið það berast út, að faðir hans sækti eftir stöðunni. Ég sagði allt þetta hafa verkað

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

á menn eins og setja ætti þá upp við vegg.

Ég gat þess, að strax í upphafi, áður en nokkur nöfn hefðu verið nefnd, hefði ég hreyft því á fundi sjálfstæðisráðherranna, að ég teldi stöðuna svo mikils virði, að e.t.v. væri réttast, að einhver ráðherranna færi í hana, en hver sem í stöðuna færi, yrði það að vera algert skilyrði, að sá hinn sami færi af þingi og hygðist ekki á framboð. Ásgeir tók undir það hvað eftir annað og ítrekaði, að hann teldi, að þingmennska og framboð samræmdist ekki stöðunni, eins og nú væri komið. Sjálfur hefði hann verið alllengi bankastjóri og þingmaður, en hefði rétt áður en hann fór í forsetaembætti verið búinn að ákveða að draga sig í hlé frá þingmennsku. Hann sagðist ekki hafa rætt þetta mál við Gunnar, en geta fullyrði, þó einungis eftir eigin hugboði, að Gunnar hygði alls ekki á þingmennsku eða bein stjórnmálaafskipti umfram það, sem við kynnum að óska, e.t.v. að hann héldi ræður öðru hvoru eða kæmi fram í samráði við okkur. Ásgeir hafði strax í sínum fyrstu orðum sagt, að hann kæmi ekki auga á neinn þann mótkandidat, sem sér væri sárt um eða hann teldi koma til greina, nema Birgi Kjaran, og taldi ólíklegt síðar í samtalinu, er að þingmennskunni var vikið, að nokkur þingmanna nú vildi láta af þingstörfum, til þess að fara í bankann. Ég sagði, að mér þætti slíkt hið sama ósennilegt, en sá vandi

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

væri engu að síður fyrir höndum, að 2 eða 3 þingmenn væru a.m.k. fáanlegir til þess að taka stöðuna og yrði að halda þannig á málum, að af því hlytust ekki vandræði, enda væri ég engan veginn viss um, að við réðum við málið í bankaráði, nema liðlega væri á málum haldið. Ásgeir lagði þá, og í öllu samtalinu, ríka áherzlu á, að vandræðin mundu aukast við drátt, en allt sjatna niður og falla í sátt og samlyndi ef ákvörðun yrði skjótlega tekin og við ráðherrarnir hefðum í því úrslitaráð. Ég sagði málið mun vandasamara en svo, enda sæi ég ekki út yfir það á þessu stigi málsins.

Ég sagði og, að sumum þætti spurning hvort Gunnar, sem allir viðurkenndu, að hefði yfirburðarhæfileika að ýmsu leyti, ætti einmitt heima í þessari stöðu. Enginn þyrfti að efast um velvilja a.m.k. okkar sjálfstæðisráðherranna til þess að gera veg Gunnars sem mestan, en þar með væri ekki endilega sagt, að þessi staða ein hentaði honum. Áður hefði ég heyrt, að hann hefði hug á hæstaréttardómaraembætti, sem raunar væri ekki laust nú, en gæti vafalaust orðið skjótlega. Athuga yrði, hvort það eða eitthvað annað gæti orðið til þess að leysa þennan vanda. Ýmsir, jafnvel hinir ótrúlegustu menn, hefðu komið til mín og haldið því fram, að þótt margt væri vel um Gunnar , þá hentaði honum ekki sérstaklega fjársýsla eða teldu hann mikinn fjármálamann og staðreynd væri, að hann hefði horfið

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

úr fjármálaráðherrastöðunni, af því að honum líkaði hún ekki.

Ásgeir sagði, að svo væri um alla, að þeir væru ekki alfullkomnir og hann sæi ekki, að þau nöfn, sem nefnd hefðu verið, væru slík, að eðlilegt væri, að Gunnar drægi sig í hlé fyrir þeim. Sín reynsla væri sú, að sjálfur hefði hann sízt reynst óhæfari bankastjóri en hinir vönu bankamenn Helgi Guðmundsson og Valtýr Blöndal. Ég játaði út af fyrir sig, að mér þætti líklegt, að betur yrði að skoða, hverjir gætu þennan vanda leyst, en ég væri sem sagt ekki reiðubúinn til þess að segja neitt frekar um það á þessu stigi. Ég sagði að spurning væri, hvort Gunnar ætti sérstaklega að keppa eftir þessu embætti, hvort af því leiddi ekki að upp mundi koma meiri eldur og ófriður heldur en menn hefðu reiknað með, og gegn honum vöknuðu sams konar leiðindi og upp hefði gosið í fyrra. Ásgeir sagði, að hann héldi, að þá hefði Sjálfstæðisflokkurinn að mestu staðið með Gunnari. Hér í bænum hefðu aðallega snúizt á móti honum þeir, sem hefðu skotið sér undan skatti og ~~þeir~~ þessvegna verið á móti skattalögreglu enda hefðu þeir eftir á sagt, að nú hefðu þeir launað fyrir sig. Það væri þessvegna einmitt röggsemi Gunnars í starfi, sem á honum hefði bitnað.

Ásgeir lagði enn ríka áherzlu á samheldni í flokknum og talaði um Gróusögur. Ég vék þá að því, að ég hefði fyrir h.u.b. mánuði sagt við Þórhall Ásgeirsson, að mér mislíkaði mjög

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

það, sem menn hefðu haft beint eftir Gunnari, að ég hefði verið honum ótryggur í forsetakosningunum. Sannleikurinn væri sá, að það helzta, sem að mér hefði mátt finna í þeim efnum væri, að ég hefði beitt mér fyrir, að flokkurinn hefði haft miklu meiri afskifti af kosningunum Gunnari í hag, heldur en ráðgert hafði verið. Ásgeir lagði þá ríka áherzlu á, að honum væri kunnugt um fylgi mitt við Gunnar, og að Gunnar og Vala hefðu bæði fullyrt í sín eyru, að ég hefði eindregið stutt hann og væru því allar slíkar sagnir algjör tilbúningur. Áður fyrri hefði sams konar sögum verið haldið uppi af andstæðingunum til þess að spilla á milli okkar Gunnars, en nú reyndu einstakir menn í flokknum að gera slíkt hið sama.

Undir lokin spurði Ásgeir mig að því, hvort ég teldi ráðlegt, að Gunnar kæmi heim og talaði við okkur, eða ætti við okkur símasamtal um málið. Ég hugsaði mig nokkuð um og sagði, að enn sæi ég ekki út yfir málið og það þyrfti að skoðast betur. Ég teldi því ekki tímabært, að Gunnar kæmi nú. Hitt hefði ég aftur á móti talið miklu vænlegra að taka málið í fyrstu upp með því, að fara hægt af stað og Gunnar hefði komið heim og rabbað við okkur í kyrrþey. Á þessu stigi teldi ég það naumast gagna, en ég skyldi lofa því, að taka enga endanlega ákvörðun í málinu, áður en ég talaði við Ásgeir aftur og gæti þá vel svo farið, að ég teldi ráðlegt, að

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Gunnar kæmi til viðtals, en um það vildi ég ekki frekar segja nú. Ásgeir ítrekaði það, sem hann hafði sagt í upphafi, að hann hefði ekki búizt við endanlegri ákvörðun minni á þessu stigi, lagði hins vegar ríka áherzlu á, að hann teldi, að við ráðherrarnir mundum ráða málinu og sagði, að samtalið hefði að því leyti orðið gagnlegt, að við skildum hvorn annan og afstöðu hvors um sig. Ég kvað það rétt vera og lagði á það ríka áherzlu af minni hálfu, að hvernig sem endir þess yrði, þá óskaði ég þess, að það mundi ekki skapa úfa okkar í milli.

Samtalið stóð réttan klukkutíma. Þetta eru aðalatriðin, en ekki alveg í réttri röð.

Lesið Ásgeiri 15. júlí

BjBen

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

FORSÆTISRÁÐHERRA

Reykjavík, 15. ágúst 1969.

Góði vinur,

Eftir heimkomu Ingólfs Jónssonar höfum við ráðherrar Sjálfstæðisflokksins enn á ný rækilega íhugað óskir þínar um bankastjórastöðu þá við Landsbankann, sem óveitt er og flokkurinn ræður yfir. Við höfum haft samráð við Geir Hallgrímsson borgarstjóra og bankaráðsmennina Matthías Matthiesen og Kristján Gíslason.

Það er eindregin skoðun okkar allra, að ekkert það hafi komið fram í málinu, sem gefi okkur ástæðu til að hverfa frá þeim tilmælum okkar, sem Ingólfur Jónsson flutti þér á dögunum um að þú létir af óskum þínum um þessa stöðu. Ljóst er, að þér hafa borizt býsna einhliða frásagnir af viðhorfum manna hér og er það eftir atvikum skiljanlegt, því að margir skjóta sér undan að segja hug sinn allan í slíkum málum við aðila sjálfan eða þá, sem í hans nafni tala. Fregnir okkar af skoðunum þingmanna eru t.d. mjög á annan veg. Nokkrir þeirra hafa að vísu komið boðum til

Hr. ambassador
Gunnar Thoroddsen,
Sendiráði Íslands,
Dantes Plads 3,
KÖBENHAVN,
Danmark.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

okkar um stuðning sinn við þig, aðrir vilja leiða málið hjá sér og enn aðrir telja ekki heppilegt, að þú farir í stöðuna. Því fer þessvegna víðsfjarri, að meirihluti þingmanna hafi við okkur látið uppi stuðning við þig. Formlega eru það auðvitað bankaráðsmennirnir, sem valdið hafa en þeir lýstu því strax í upphafi, að þeir óskuðu samráðs við ráðherra og miðstjórn. Þeir eru báðir sammála tilmælum okkar um, að þú drægir þig í hlé. Svo er og um Geir Hallgrímsson. Slíkt hið sama er vitað um meirihluta miðstjórnar. Því fer þessvegna fjarri, að "einhver utanaðkomandi öfl eða aðilar" ráði hér úrslitum.

Öllum er okkur annt um veg þinn og velferð flokksins. Hinsvegar teljum við engum til góðs að fara að telja upp alla þá, sem utan þessa hóps hafa látið uppi skoðanir sínar á málinu - á misjafnan veg - við okkur, né heldur þau rök með og á móti, sem fram hafa komið. Aðalatriðið er, að við erum sammála um, að það væri rangráðið, ef þú færir í þessa stöðu. Við gerum okkur grein fyrir þeirri ábyrgð, sem þessari ákvörðun fylgir, en undan

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

henni getum við ekki skotið okkur. Við höfum allir stutt þig til margvíslegra starfa hingaðtil, síðast við forsetakjörið í fyrra og á okkur stendur ekki um að gera hlut þinn sem beztan. Þetta kom þegar fram í fyrstu viðbrögðum okkur, sem Ásgeir sonur þinn skrifaði þér um. Þessvegna var einnig kannað snemma í athugun málsins, hvort unnt væri að fá Davíð Olafsson til að fara í Landsbankann, svo að staða opnaðist í Seðlabankanum. Davíð aftók það þá þegar með öllu og hefur nú ítrekað þá ákvörðun sína. Þegar af þeirri ástæðu er ekki unnt að leysa vandann með þeim hætti.

Við getum þessvegna ekki horfið frá fyrri tilmælum okkar til þín og vonumst eindregið til þess, að þú að athuguðu máli verðir við þaim. Þú mátt vera viss um, að það er ekki í fljótræði eða með léttum huga, sem við ítrekum þessi tilmæli nú, svo að komið verði í veg fyrir varanleg leiðindi af því, að ekki er hægt að fullnægja ósk, sem við teljum okkur bærari um að dæma en aðili sjálfur, enda ábyrgðin að lokum okkar.

Vinsamlegast

Bjarni Benediktsson, Jóhann Hafstein
Ingólfur Jónsson, Magnús Jónsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Við höfum lesið þetta bréf og erum sammála því, sem þar segir.

Geir Hallgrímsson

Matthías Á. Mathiesen

[illegible]

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

FORSÆTISRÁÐHERRA

Reykjavík, 15. ágúst 1969.

Góði vinur,

Eftir heimkomu Ingólfs Jónssonar höfum við ráðherrar Sjálfstæðisflokksins enn á ný rækilega íhugað óskir þínar um bankastjórastöðu þá við Landsbankann, sem óveitt er og flokkurinn ræður yfir. Við höfum haft samráð við Geir Hallgrímsson borgarstjóra og bankaráðsmennina Matthías Matthiesen og Kristján Gíslason.

Það er eindregin skoðun okkar allra, að ekkert það hafi komið fram í málinu, sem gefi okkur ástæðu til að hverfa frá þeim tilmælum okkar, sem Ingólfur Jónsson flutti þér á dögunum um að þú létir af óskum þínum um þessa stöðu. Ljóst er, að þér hafa borizt býsna einhliða frásagnir af viðhorfum manna hér og er það eftir atvikum skiljanlegt, því að margir skjóta sér undan að segja hug sinn allan í slíkum málum við aðila sjálfan eða þá, sem í hans nafni tala. Fregnir okkar af skoðunum þingmanna eru t.d. mjög á annan veg. Nokkrir þeirra hafa að vísu komið boðum til

Hr. ambassador
Gunnar Thoroddsen,
Sendiráði Íslands,
Dantes Plads 3,
KÖBENHAVN,
Danmark.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

okkar um stuðning sinn við þig, aðrir vilja leiða málið hjá sér og enn aðrir telja ekki heppilegt, að þú farir í stöðuna. Því fer þessvegna víðsfjarri, að meirihluti þingmanna hafi við okkur látið uppi stuðning við þig. Formlega eru það auðvitað bankaráðsmennirnir, sem valdið hafa en þeir lýstu því strax í upphafi, að þeir óskuðu samráðs við ráðherra og miðstjórn. Þeir eru báðir sammála tilmælum okkar um, að þú drægir þig í hlé. Svo er og um Geir Hallgrímsson. Slíkt hið sama er vitað um meirihluta miðstjórnar. Því fer þessvegna fjarri, að "einhver utanaðkomandi öfl eða aðilar" ráði hér úrslitum.

Öllum er okkur annt um veg þinn og velferð flokksins. Hinsvegar teljum við engum til góðs að fara að telja upp alla þá, sem utan þessa hóps hafa látið uppi skoðanir sínar á málinu - á misjafnan veg - við okkur, né heldur þau rök með og á móti, sem fram hafa komið. Aðalatriðið er, að við erum sammála um, að það væri rangráðið, ef þú færir í þessa stöðu. Við gerum okkur grein fyrir þeirri ábyrgð, sem þessari ákvörðun fylgir, en undan

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

henni getum við ekki skotið okkur. Við höfum allir stutt þig til margvíslegra starfa hingaðtil, síðast við forsetakjörið í fyrra og á okkur stendur ekki um að gera hlut þinn sem beztan. Þetta kom þegar fram í fyrstu viðbrögðum okkur, sem Ásgeir sonur þinn skrifaði þér um. Þessvegna var einnig kannað snemma í athugun málsins, hvort unnt væri að fá Davíð Olafsson til að fara í Landsbankann, svo að staða opnaðist í Seðlabankanum. Davíð aftók það þá þegar með öllu og hefur nú ítrekað þá ákvörðun sína. Þegar af þeirri ástæðu er ekki unnt að leysa vandann með þeim hætti.

Við getum þessvegna ekki horfið frá fyrri tilmælum okkar til þín og vonumst eindregið til þess, að þú að athuguðu máli verðir við þaim. Þú mátt vera viss um, að það er ekki í fljótræði eða með léttum huga, sem við ítrekum þessi tilmæli nú, svo að komið verði í veg fyrir varanleg leiðindi af því, að ekki er hægt að fullnægja ósk, sem við teljum okkur bærari um að dæma en aðili sjálfur, enda ábyrgðin að lokum okkar.

Vinsamlegast

Bjarni Benediktsson, Jóhann Hafstein
Ingólfur Jónsson, Magnús Jónsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Við höfum lesið þetta bréf og erum sammála því, sem þar segir.

Geir Hallgrímsson

Matthías Á. Mathiesen

[illegible]

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur